

เรื่อง มะนาวผี

รายละเอียด

มะนาวผี ชื่อวิทยาศาสตร์ *Atalantia monophylla* DC. (ชื่อพ้องวิทยาศาสตร์ *Trichilia spinosa* Willd.) จัดอยู่ในวงศ์ส้ม ([RUTACEAE](#))

สมุนไพรมะนาวผี มีชื่อท้องถิ่นอื่นๆ ว่า มะลิ่ว (เชียงใหม่), กรูดเปรย (จันทบุรี), นางกาน (ขอนแก่น), กรูดผี (สุราษฎร์ธานี), ชีติว จ้าลิ้ว (ภาคเหนือ), กะนางพลี กะนาวพลี มะนาวพลี (ภาคใต้) เป็นต้น

ลักษณะของมะนาวผี

- **ต้นมะนาวผี** มีเขตการกระจายพันธุ์ในประเทศอินเดีย ศรีลังกา ไทย ลาว พม่า กัมพูชา เวียดนาม และมาเลเซีย โดยจัดเป็นไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้นขนาดเล็ก มีความสูงประมาณ 2-3 เมตร และอาจมีความสูงของต้นได้ถึง 6 เมตร ลักษณะของลำต้นและกิ่งค่อนข้างเป็นเหลี่ยม เปลือกลำต้นเป็นสีน้ำตาล มีรอยแตกเป็นตื้น ๆ ตามยาวของลำต้น มีหนามยาวหนึ่งอันตามซอกใบ หนามยาวประมาณ 1-1.5 เซนติเมตร ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการเพาะเมล็ดและวิธีการปักชำกิ่ง ในประเทศไทยสามารถพบได้ทุกภาค บ้างว่าพบได้ที่จังหวัด

เชียงใหม่ ขอนแก่น ชลบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ โดยจะพบได้ตามป่าชายหาด ชายฝั่ง ป่าเต็งรัง ป่าดิบแล้ง บนเขาหิน ที่ระดับความสูงตั้งแต่ใกล้ระดับน้ำทะเลจนถึงประมาณ 800 เมตร

- **ใบมะนาวผี** ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงเวียน ลักษณะของใบเป็นรูปไข่หรือรูปรี ปลายใบป้านเป็นติ่ง โคนใบเป็นรูปลิ้นกว้าง ส่วนขอบใบเรียบหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย ใบมีขนาดกว้างประมาณ 1.8-4.5 เซนติเมตรและยาวประมาณ 4.8-8 เซนติเมตร แผ่นใบแผ่เรียบ หนาคล้ายแผ่นหนังและเป็นมัน ด้านบนใบเป็นสีเขียวเข้ม ส่วนท้องใบเป็นสีเขียวอ่อน เกือบทั้งสองด้าน หรือมีขนกระจายตามเส้นกลางใบ มีเส้นข้างใบประมาณ 5-7 คู่ ลักษณะของใบย่อยเป็นรูปแบบร่างแห ชัดเจนทางด้านล่าง ส่วนก้านใบยาวประมาณ 4-8 มิลลิเมตร
- **ดอกมะนาวผี** ออกดอกเป็นช่อแบบซี่ร่ม โดยจะออกตามซอกใบ ดอกมีกลิ่นหอม ก้านช่อดอกและก้านดอก เกือบถึงมีขนละเอียด ก้านดอกยาวประมาณ 0.8-1.5 เซนติเมตร มีใบประดับย่อยลักษณะเป็นรูปใบหอก ร่วงง่าย ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร มีขน กลีบเลี้ยงไม่สมมาตร แยกออกถึงฐานเพียงหนึ่งด้าน และมักมี 2 แฉก ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร เกือบถึงมีขนละเอียด ดอกมีกลีบดอก 4-5 กลีบ แยกออกจากกันอย่างอิสระ กลีบมีลักษณะเป็นรูปขอบขนานแกมรูปรี ยาวประมาณ 6-8 มิลลิเมตร เกือบถึง ดอกมีเกสรเพศผู้ 8 หรือ 10 ก้าน ยาวไม่เท่ากัน สลับกันระหว่างสั้นกับยาว ที่โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอด เกือบถึง อับเรณู รังไข่ ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร รังไข่จะอยู่เหนือวงกลีบ ยาวประมาณ 6-7 มิลลิเมตร มี 3-4 ช่อง ในแต่ละช่องจะมีออวูล 1-2 เม็ด ก้านเกสรเพศเมียยาวเท่ากับรังไข่ ยอดเกสรเพศเมียมี 3-4 แฉก ขนาดไม่เท่ากัน ส่วนจานฐานดอกเป็นรูปวงแหวน มีพู 8-10 พู ไม่ชัดเจน
- **ผลมะนาวผี** ผลมีลักษณะกลมหรือรี เป็นผลขนาดเล็ก ผิวผลเรียบเป็นสีเขียวอ่อนหรือเทา มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2-4 เซนติเมตร ผิวผลหนาค่อนข้างและมีต่อมน้ำมันเป็นจุดหนาแน่น ที่ปลายผล มีก้านเกสรเพศเมีย ติดทน ผลภายในเป็นกลีบคล้ายผลส้ม ภายในมีเมล็ดจำนวนน้อย ลักษณะของเมล็ดเป็นรูปรีสีขาว โดยจะออกดอกและเป็นผลในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายน

สรรพคุณของมะนาวผี

1. ใบมะนาวผี ช่วยแก้โรคทางเดินหายใจ ส่วนผลก็มีสรรพคุณรักษาโรคทางเดินหายใจเช่นกัน (ผล)
2. ใบมีกลิ่นคล้ายกับใบมะนาวหรือใบมะกรูด ช่วยแก้อาการจุกเสียด (ใบ)
3. ช่วยแก้อาการท้องเสีย (ใบ)
4. ใบใช้รักษาโรคผิวหนัง (ใบ)
5. น้ำมันจากเปลือกผลมะนาวผีใช้ทาภายนอก เป็นยาแก้โรคไขข้ออักเสบ (น้ำมันจากเปลือกผล)

ประโยชน์ของมะนาวฝี

- ต้นมะนาวฝีสามารถนำมาใช้ปลูกเป็นไม้ประดับได้
- เนื้อไม้ของต้นมะนาวฝีสามารถนำมาใช้ทำเป็นเครื่องจักสาน เครื่องมือใช้สอยภายในบ้าน และเฟอร์นิเจอร์ได้

คำสำคัญ : มะนาวฝี

ที่มา : <https://medthai.com/>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-07-13

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1727&code_db=610010&code_type=01

The Office Of Academic Resource Information And Technology